

[CHP](#)[GÜNDEM](#)[YAYINLAR](#)[MİLLET DERGİSİ](#)[İLETİŞİM](#)[Giriş Yap](#)[CHP Üyesi Ol](#)

CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TAŞKIN: "SGK AÇIKLARININ YARATTIĞI KARA DELİK, İNSANCA EMEKLİLİK HAKKININ ORTADAN KALKABİLECEĞİ BİR GELECEK RİSKİ YARATIYOR"

7 EYLÜL 2021

[f Paylaş](#)[t Paylaş](#)[Yazdır](#)

CHP Sosyal Politikalar Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Yüksel Taşkın, sosyal güvenlik sisteminde sürdürülemezlik riski yaratan ciddi sorunların özellikle emeklilik sistemi üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmek için bir basın açıklaması yaptı.

Prof. Taşkın, temel bir insan hakkı olan emeklilik sisteminin fiilen ortadan kalkmasıyla, güçlü olanın emekliliği bir lüks olarak yaşayacağı, güçsüzlerin ömür boyu çalışmaya veya sosyal yardımlara mahkûm olacakları bir gelecek riski ortaya çıktığını vurguladı.

Prof. Taşkın'ın basın açıklaması şöyle:

Son dönemde kayıtlı çalışan sayısındaki artışın yavaşlaması, emekli sayısındaki yükseliş, Covid-19 pandemisi sırasında sağlık harcamalarında yaşanan fazladan artış gibi etkenler, Sosyal Güvenlik Kurumu açıklarının endişe verici düzeylere ulaşmasına neden oldu.

Kapımızda duran bu krizin nedenini Covid-19 pandemisine bağlamak yanıltıcı olur. Kriz çok daha yapısal ve derin. İstihdam odaklı üretimin yükseltilememesi, bu krizin en temel nedenidir.

Kriz yapısal çünkü ülkemizde çalışabilir nüfus 63,5 milyona ulaşmış olmasına rağmen işgücüne dahil olmayan nüfus 31,5 milyona yaklaşıyor. Bir başka ifadeyle işgücüne katılım yüzde 50,5'lerde tıkanmış durumda. Genç işsizliğinin yüzde 25'lerde seyretmesi de içerisine düştüğümüz kısır döngünün en çarpıcı göstergesi.

Son beş yılda SGK primi ödeyenlerin sayısı sadece 1,2 milyon kişi artarken emekli maaşı alanların sayısının 1,9 milyon artmış olması, bahsettiğimiz yapısal dengesizliğin göstergesi.

Maalesef bahsettiğimiz konu ülkemizin en yakıcı meselelerinden birisi. Bu nedenle çözümlerimizin ne olduğunu ortaya koyacak serinkanlı, sahici tartışmalara ihtiyacımız var. Ne yazık ki ülkemizi çoraklaştıran kutuplaştırıcı siyaset, tam da bu meselelerimizi konuşmayalım diye var. Bu yakıcı meseleyi gelecek seçimlerin en önemli tartışmalarından birisi haline getirmemiz gerekiyor. Önce toplumun dikkatini bu konuya çekmeli ve çözüm önerilerimizi de paylaşmalıyız.

Bugün itibarıyla aldıkları maaş 150 Euro'yu aşamayan emeklilerimiz var. Bu olumsuz durumu bile mumla arayabileceğimiz günlerimiz olabilir. Gençlerin kayıtlı işgücüne dahil olamadıkları, kayıt dışı istihdamın "herkesin bildiği bir sır" olarak kamu otoriteleri tarafından bile kabullenildiği, asgari ücretin ortalama ücret haline geldiği bir ülkede gelecekte emekli olmak bir hayal haline gelebilir. Mevcut koşullar devam ederse bugünün gençleri, emeklilik hakkını geçmiş güzel günlere ait bir lüks olarak anımsamak zorunda kalabilirler.

Aktif-pasif oranı yapısal krize işaret ediyor:

Kayıtlı çalışarak prim ödeyenlerin sayısı neden önemli? Sosyal Güvenlik Kurumu, çalışanlardan elde ettiği primlerle emeklilerin maaş giderlerini ve vatandaşların sağlık giderlerini karşılamaktadır. Sağlıklı bir sosyal güvenlik sistemi bir üçgene benzetilebilir: En altta aktif çalışanlar, en üstte de pasif çalışanların (emekliler) olduğu bir yapıda taban ne kadar genişse sistem de o kadar güvenli ve sağlıklıdır.

Bu nedenle sosyal güvenlik sisteminde sürdürülebilirlik açısından önemli bir gösterge, aktif-pasif oranıdır. Aktif-pasif oranı da kaç aktif çalışanın, kaç pasif çalışanı finanse ettiğini gösterir. İdeal durumda aktif-pasif oranının 4 olması, yani dört aktif çalışanın bir pasif çalışanı finanse etmesi gerekmektedir. 2'nin altına inilmesi ciddi bir kriz işaretidir.

SGK'nın, açıkladığı 2020 verilerine göre, aktif/pasif oranı 1.87. Geçen yıl 1.87 çalışan, bir emekliyi finanse edebilmiş. Aktif sigortalılar içerisinde sayıları 1.7 milyonu aşan çırak ve stajyerleri çıkardığınızda aktif-pasif oranı 1.72'lere düşüyor. Durumun neden endişe verici olduğunu anlamak bakımından 1980'li yıllarda 3.3 çalışanın bir emekliyi finanse edebildiğini anımsamamız yeterlidir. Eğer koşulları değiştiremezsek yakın gelecekte bu sayı 1.50'ye düşebilir. Bu durumda prim gelirleriyle, emekli maaşlarını ve sağlık harcamalarını karşılamaktan daha da uzaklaşacağız ve bütçeden yapılan transferler giderek büyüyen kara deliği kapatmaya yetmeyecek.

Hazine'den bütçe transferlerinin artması sistemin işlemediğini gösterir

1995 yılında ülkede toplanan vergi gelirlerinin yüzde 10'u sosyal güvenlik açığına giderken, bu oran 1996 yılında yüzde 14,9'a, 1997 yılında yüzde 16,0'ya, 1999 yılında yüzde 18,6'ya yükseldi. İstikrarlı artış sonucunda son yıllarda bu oran yüzde 25'lerin üzerine çıkmış durumda.

Bütçeden sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferin GSYH oranı da 1995 yılında yüzde 1,01 seviyesindeyken 2020 yılında yüzde 4.93'e ulaştı.

SGK açıklarının boyutunun tam olarak anlaşılabilmesi için bir anımsatmaya ihtiyaç var: 2008 yılında gerçekleştirilen sosyal güvenlik reformu kapsamında, devlet SGK'ya yatırılan primlerin 4'te 1'ini bütçeden karşılıyor. Devlet katkısı 2009 yılından beri kurumun doğal gelirleri arasında sayıldığı için SGK açıkları daha az görünüyor. 2019'da 71.2 milyar lira olan devlet katkısı tutarı 2020'de 85.1 milyar liraya yükseldi.

Aşağıdaki tabloya bakıldığında 2019 yılında 40 milyar bulan açığın 2020'de 67.4 milyara çıktığını görüyoruz. 2021 yılı için öngörülen açık 69.5 milyar lira. Yine bütçeden yapılan transferler de 2019'da 196.7 milyarken 2020'de bu oran 248.8 milyara yükselmiş. 2021 yılının Haziran ayı itibarıyla Hazine'den bütçe transferlerinin 118,8 milyara ulaşmış olması da bu yılın sonunda tablonun değişmeyeceğini gösteriyor.

Tablo I: SGK istatistiklerinden derlenmiştir

	2017	2018	2019	2020
Gelir (Milyar TL)	288.5	369.2	424.2	472.6
Prim Gelirleri	203.1	246.1	290.1	320.5
Devlet Katkısı	51.767	57.560	71.222	85.070
Gider	312.7	384.9	464.1	540
Açık	24.1	15.7	39.9	67.4
Prim gelirleri	203.1	246.1	290.1	320.5
Bütçe Transferleri	128.1	150.5	196.7	248.8
Emekli Aylıkları	209.5	245.1	298.6	343
SGK açığı/GSYH (%)	4.12	4.04	4.56	4.93
Prim gelirlerinin emekli aylığı ve sağlık harcamalarını karşılama oranı (%)	72.5	75.9	71.8	67.5

Kendi kendine yeterli bir sosyal güvenlik sistemi bakımından en kritik gösterge "Prim gelirlerinin emekli aylığı ve sağlık harcamalarını karşılama oranıdır." Bu oran aslında aktif çalışanlarınızın prim gelirleriyle veya asıl kaynağınızla sistemi ne kadar finanse edebildiğinizi gösterir. Bu açıdan bakıldığında karşılama yüzdesi 2017'de yüzde 72.5, 2018'de yüzde 75.9, 2019'de yüzde 71.8 ve 2020 yılında yüzde 67.5 olarak gerçekleşmiştir. Bu yüzde düştükçe Hazine'den transfer zorunluluğu artar.

Sadece prim gelirlerinin emekli aylıklarını ne kadar karşılayabildiklerine baktığımızda da durum parlak değildir: 2020 yılında 320.5 milyar liralık prim gelirlerine karşılık sadece emeklilere ödenen miktar 343 milyardır.

Görüldüğü gibi açığı kapatmak için prim gelirleri dışında SGK'ya yüzde 30'lar civarında katkı yapılması gerekmektedir. Devletin prim yüklerinin dörtte birini zaten üstlendiğini anımsadığımızda (2020'de primlere devlet katkısı 85 milyar TL'yd) durum çok daha kritik ve sürdürülemez bir boyuta ulaşmaktadır. Bu oranın yüzde 30'ların üzerine çıkması, emeklilik hakkımızı yutabilecek kara deliğin giderek büyüdüğünü göstermektedir.

Sosyal güvenlik sistemimizin neden devasa açıklar verdiği sorusunu yanıtlamak için bir dizi etken sıralanabilir. Bunların içerisinde en önemlisi şüphesiz yapısal bir soruna işaret eden istihdam odaklı üretimde ciddi sıçrama gerçekleştiremememizdir. Kayıt dışı istihdam da mevcut sorunların en önemlilerindendir. Resmi verilere göre Haziran 2021'de kayıt dışı olarak çalışanların sayısı 8.4 milyondur. Bugün aktif çalışan sayımız 20 milyon civarında değil de, çalışabilir işgücümüz olan 63 milyonun yarısı bile olabilseydi, aktif-pasif çalışan oranımız daha sağlıklı olacak, emeklilerimiz biraz daha insanca maaşlar alabilecekti. Oysa çalışabilir işgücünün sadece üçte birinin prim ödediği bir ülkede emeklilik sistemi temel bir hak olmaktan çıkar, gücü olan emekli olabilirken güçsüzler ömür boyu ağır koşullarda çalışmak zorunda kalırlar.

CHP olarak tehlikenin farkındayız. İstihdam odaklı üretimin arttırılması için mevcut çözüm önerilerimizi yeni koşullara göre güncelliyoruz. Ekonomi Masamız sadece çözüm önerilerimizi anlatmıyor, üretici tüm sektör bileşenlerinden de öneriler derliyor, bunları uygulanabilir politikalara dönüştürüyor.

Sosyal Politikalar Başkan Yardımcılığı olarak on bir farklı sektörde istihdam sorunları ve çözüm önerileri konulu çalıştaylar düzenliyoruz. Tarım, turizm, sanayi, gençlik, kadınlar, bilişim, engelliler gibi toplam on bir sektör ve alanın bileşenlerini dinleyerek istihdam odaklı üretimin arttırılmasını amaçlayan somut önerilerimizi raporlaştıracamız.

Elbette farkındayız ki istihdam odaklı üretimi arttırmadan, ciddi bir emeklilik ve vergi reformu gerçekleştirmeden etkin ve kapsayıcı bir sosyal devleti inşa etmek de mümkün değildir.

Ülkemizin gerçek sorunlarına uygulanabilir çözümler geliştirme çabamızdan asla vazgeçmeyeceğiz. Çünkü siyasetin asli görevi budur...

© 2018 Tüm Hakları Saklıdır.

 Cumhuriyet Halk Partisi
Sosyalist Enternasyonal Üyesidir

B. Vartın

Alt Siteler

[Parti Örgütü ve Yurtdışı](#)

[Örgütlenme](#)

[İdari ve Mali İşler](#)

[Hukuk ve Seçim İşleri](#)

[Tanıtım ve Halkla İlişkiler](#)

[Ekonomi Politikaları ve İşveren](#)

[Örgütleri](#)

[İşçi Sendikaları, Esnaf - Sanatkar ve](#)

[Sivil Toplum Kuruluşları](#)

[Sosyal Politikalar](#)

[Bilgi ve İletişim Teknolojileri](#)

[Bilim Yönetim Kültür Platformu](#)

[Eğitim Politikaları](#)

[Daha Fazla Göster](#)

Önemli Bağlantılar

[e-Ödeme](#)

[CHP Amerika Temsilciliği](#)

[CHP Brüksel Temsilciliği](#)

[Yurtdışı Birlikleri](#)

[Takıma Katılın](#)

[Online Üyelik](#)

[CHP TV](#)

[Kütüphane](#)

CHP ile ilgili tüm gelişmelerden anında haberdar olmak için; "CHP e-Bülten" listesine kayıt olunuz.

E-Posta Adresiniz

Kayıt Ol

